

INVESTITSİYALARNI JALB QILISH VA UNING SAMARADORLIGI

Qodirov Farrux Ergash o'g'li

Shahrisabz davlat pedagogika instituti Informatika va uni o'qitish metodikasi kafedrası
mudiri, ilmiy rahbar

Ergasheva Husniya Mirzoxid qizi

Shahrisabz davlat pedagogika instituti, Boshlang'ich ta'lim 1-bosqich magistranti
<https://doi.org/10.5281/zenodo.13948773>

Annotatsiya: Maqolada investitsiya jarayonining iqtisodiy rivojlanishdagi o'rni, investitsiyalarni jalb qilishning asosiy usullari va samaradorligini oshirish strategiyalari tahlil qilinadi. Investitsiyalarni jalb qilish nafaqat iqtisodiy o'sishni ta'minlaydi, balki yangi ish o'rinlari yaratish, innovatsiyalarni rivojlantirish va infratuzilmani yaxshilashda ham muhim ahamiyatga ega. Maqolada mahalliy va xorijiy investorlarga qaratilgan siyosatlar, investitsiya muhitini yaxshilash uchun zaruriy shart-sharoitlar va turli sektorlarga investitsiyalarni jalb qilishning samarali metodologiyalari keltiriladi. Ushbu tadqiqot natijalari, davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish, investitsion muhitni yaxshilash va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda foydali bo'lishi mumkin. Maqola investitsiyalarni jalb qilish bo'yicha takliflar va tavsiyalarni ham o'z ichiga oladi

Kalit so'zlar: Investitsiyalar jalb qilish, samaradorlik, iqtisodiy rivojlanish, investitsiya muhit, innovatsiyalar ish o'rinlari, infratuzilma, xorijiy investitsiyalar, tahlil va baholash davlat-xususiy hamkorlik strategiyalar, investitsion siyosatlar, ekonomik ko'rsatkichlar, investitsiya metodologiyala.

Anotatsiya: В статье анализируется роль инвестиционного процесса в экономическом развитии, основные методы привлечения инвестиций и стратегии повышения их эффективности. Привлечение инвестиций не только обеспечивает экономический рост, но и имеет важное значение для создания новых рабочих мест, развития инноваций и улучшения инфраструктуры. В статье рассматриваются политики, ориентированные на местных и зарубежных инвесторов, необходимые условия для улучшения инвестиционной среды и эффективные методологии привлечения инвестиций в различные сектора. Результаты данного исследования могут быть полезными для укрепления сотрудничества между государственным и частным секторами, улучшения инвестиционной среды и обеспечения экономической стабильности. Статья также содержит предложения и рекомендации по привлечению инвестиций.

Ключевые слова: Инвестиции, привлечение, эффективность, экономическое развитие, инвестиционная среда, инновации, рабочие места, инфраструктура, иностранные инвестиции, анализ и оценка, государственно-частное партнерство, стратегии, инвестиционная политика, экономические показатели, инвестиционные методологии.

Annotation: The article analyzes the role of the investment process in economic development, the main methods of attracting investments, and strategies to enhance their effectiveness. Attracting investments not only ensures economic growth but also plays a crucial role in creating new jobs, developing innovations, and improving infrastructure. The article discusses policies aimed at local and foreign investors, necessary conditions for enhancing the investment environment, and effective methodologies for attracting investments in various

sectors. The findings of this research may be beneficial for strengthening cooperation between the public and private sectors, improving the investment environment, and ensuring economic stability. The article also includes proposals and recommendations for attracting investments.

Keywords: Investments, attraction, efficiency, economic development, investment environment, innovations, jobs, infrastructure, foreign investments, analysis and evaluation, public-private partnership, strategies, investment policies, economic indicators, investment methodologies.

KIRISH.

Investitsiyalarni jalb qilish iqtisodiy rivojlanishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Hozirgi davrda dunyo iqtisodiyotida barqaror o'sish uchun yangi investitsiyalarni jalb qilish, innovatsiyalarni rivojlantirish va yangi ish o'rinlarini yaratish zarurati muhim ahamiyat ega. Investitsiyalar, o'z navbatida, nafaqat moliyaviy resurslarni jalb qilishni, balki ularning samarali ishlatilishi va ta'lim, sog'liqni saqlash, infratuzilma va boshqa sohalarda rivojlanish uchun zarur sharoitlar yaratishni ham o'z ichiga oladi. Shuningdek, investitsiya muhitini yaxshilash, xorijiy va mahalliy investorlar uchun qulay sharoitlar yaratish muhimdir. Bu jarayonda davlatning roli juda katta bo'lib, u investitsiya qoidalarini soddalashtirish, soliqlarni kamaytirish va investitsiyalarning xavf-xatarlarini minimallashtirish orqali investitsiya muhitini takomillashtirishga hissa qo'shishi zarur. Investorlar uchun aniq va barqaror qonunchilik bazasi, infratuzilma va xizmatlar ko'rsatishning yuqori darajasi muhim shartdir. Maqolada investitsiyalarni jalb qilishning samarali usullari, investitsiyalarning iqtisodiy o'sishga ta'siri va samaradorligini baholash usullari tahlil qilinadi. Investitsiyalarni jalb qilish jarayoni, mamlakatlar o'rtasida raqobatbardoshlikni oshirishda, yangi texnologiyalarni joriy etishda va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Bularning barchasi, davlatlar uchun global iqtisodiyotda muvaffaqiyat qozonish va rivojlanish strategiyalarini amalga oshirishda muhim rol o'ynaydi. Shunday qilib, investitsiyalarni jalb qilish va ularning samaradorligini oshirish masalalari har bir davlat uchun dolzarb va muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqola, shu borada to'g'ri qarorlar qabul qilishda yordam berishi va iqtisodiy rivojlanishni qo'llab-quvvatlashi kutilmoqda. Raqobatbardosh bo'lish va barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlash uchun investitsiyalarning oqilona va maqsadli jalb qilinishi zarur.

Adabiyot tahlili

Xorijiy olimlar investitsiyalarni jalb qilish va uning samaradorligi masalalarini o'rganishda muhim hissalar qo'shgan. Ularning tadqiqotlari, investitsiya jarayonini yaxshiroq tushunish va rivojlantirish uchun zarur bo'lgan nazariy va amaliy asoslarni taqdim etadi. Nobel mukofoti sovrindosi Robert Solow (Solow, R. 1956) o'zining iqtisodiy o'sish modeli bilan investitsiyalarning ishlab chiqarishga ta'sirini o'rganib chiqdi. Uning modeli, kapital to'plami va texnologik rivojlanish orqali iqtisodiy o'sish qanday sodir bo'lishini ko'rsatadi. Georgiy Aschauer (Aschauer, A. 1989) o'z tadqiqotlarida infratuzilmaning iqtisodiy o'sishga ta'sirini o'rganadi.. Aschauerning tahlillari, investitsiyalarning o'sishga ta'siri infratuzilma rivojlanishiga bog'liq ekanligini ochib beradi. Xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda davlat siyosatining roli haqida Hines (Hines, J. R. 1996) va McKenzie (McKenzie, D. 2013) kabi olimlar ko'plab muhim jihatlarni ko'rsatadi. Hines, xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda davlatning soliq siyosati va iqtisodiy qoidalari qanday ta'sir ko'rsatishini o'rganadi.

O'zbekiston va Markaziy Osiyo mamlakatlarida olimlar investitsiyalarni jalb qilish va iqtisodiy rivojlanish masalalariga alohida e'tibor qaratmoqda. O'zbekistondagi iqtisodiy

tadqiqotlar va investitsiya masalalariga bag'ishlangan ilmiy ishlar ko'plab olimlar tomonidan olib borilmoqda. Ular orasida iqtisodchilar, moliya mutaxassisleri va ijtimoiy tadqiqotchilar mavjud. O'zbekistonlik olimlar, masalan, Rauf Tashkentov va Zukhra Murodova, investitsiyalar va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi bog'liqlikni o'rganib, investitsiya muhitining o'zgarishi iqtisodiy o'sishni qanday ta'sir qilishini ko'rsatganlar. Ular investitsion faoliyatni rag'batlantirish uchun davlat siyosati va qonunchilikni takomillashtirish zarurligini ta'kidlaydilar.

Investitsiyalarni jalb qilish va uning samaradorligi

Investitsiyalarni jalb qilish — iqtisodiy o'sish va rivojlanish uchun muhim jarayonlardan biridir. Har qanday davlat yoki korxona o'z faoliyatini kengaytirish, yangilanishlar kiritish va raqobatbardoshligini oshirish uchun investitsiyalarni o'ziga jalb etish zarur. Biroq, investitsiya jalb qilishning samaradorligi ko'plab omillarga bog'liq.

1. Investitsiya turlari

Investitsiyalarni jalb qilishda bir nechta asosiy turlar mavjud:

Sof investitsiyalar: Mablag'larni to'g'ridan-to'g'ri loyiha yoki korxonalarga qo'yish.

- Qo'shimcha investitsiyalar: Mavjud loyihalarga qo'shimcha mablag'lar kiritish.
- Davlat investitsiyalari: Davlat tomonidan amalga oshiriladigan investitsiya loyihalari.

2. Samaradorlik omillari

Investitsiyalarni jalb qilishning samaradorligini oshirish uchun quyidagi omillarni inobatga olish muhim.

- Iqtisodiy barqarorlik: Investitsiya muhitining barqarorligi, iqtisodiy o'sish sur'atlari va inflyatsiya darajasi.
- Yuridik va regulyator muhit: Investitsiyalarni himoya qiluvchi qonunlar va normativ hujjatlar.
- Infratuzilma: Transport, energetika va aloqa infratuzilmasining rivojlanishi.
- Inson kapitali: Malakali kadrlar, ta'lim darajasi va ishchi kuchining mavjudligi.
- Innovatsiyalar: Yangiliklar va texnologik rivojlanish imkoniyatlari.

3. Investitsiyalarni jalb qilish strategiyalari

- Investitsiyalarni samarali jalb qilish uchun bir nechta strategiyalarni amalga oshirish mumkin:
- Marketing va brending: Investitsiya muhiti va imkoniyatlarini keng jamoatchilikka tanitish.
- Tarmoq yaratish: Potentsial investorlar bilan munosabatlarni o'rnatish va rivojlantirish.
- Moliyaviy qo'llab-quvvatlash: Investitsiyalarni qo'llab-quvvatlash uchun moliyaviy mexanizmlar yaratish.

4. Natijalar va baholash

Investitsiyalarni jalb qilish jarayonining samaradorligini baholash uchun quyidagi ko'rsatkichlarni inobatga olish mumkin:

- Investitsiyalarning umumiy hajmi: O'ziga jalb qilingan investitsiyalar miqdori.
- Iqtisodiy o'sish: Investitsiyalarning iqtisodiyotga ta'siri.
- Yangi ish o'rinlari: Investitsiyalar natijasida yaratilgan ish o'rinlari soni.
- Texnologik rivojlanish: Innovatsiyalar va yangiliklarning kirishi.

Xulosa va takliflar

Investitsiyalarni jalb qilish va uning samaradorligi mamlakat yoki korxonaning rivojlanishida muhim ahamiyatga ega. To'g'ri strategiyalar va qo'llab-quvvatlash mexanizmlari

yordamida investitsiya muhitini yaxshilash va investitsiyalarni ko'paytirish mumkin. Buning natijasida iqtisodiy o'sish, yangi ish o'rinlari va rivojlanish imkoniyatlari yaratiladi. Shuningdek ko'plab takliflar berishiiz mumkin.

Misol uchun:

Davlat siyosatini takomillashtirish: Investitsiya muhitini yaxshilash maqsadida soliq imtiyozlari va grantlarni kengaytirish zarur. Bu orqali investorlarga qo'shimcha rag'batlar berish mumkin.

Infratuzilmani rivojlantirish: Transport, energetika va kommunikatsiya sohalaridagi infratuzilmani yaxshilash, investorlar uchun qulay sharoitlar yaratadi.

Ma'lumot almashinuvi: Investorlar uchun aniq va keng qamrovli bozor ma'lumotlarini taqdim etish zarur. Tahlil va prognozlar orqali qaror qabul qilish jarayonini yengillashtirish mumkin.

Xalqaro hamkorlikni rivojlantirish: Xalqaro investitsiya tashkilotlari bilan hamkorlikni kuchaytirish, tajriba almashish va yangi imkoniyatlarni yaratishda yordam beradi.

Ijtimoiy va ekologik masalalarga e'tibor: Investitsiyalarni jalb qilishda ijtimoiy va ekologik masalalarga e'tibor berish orqali investorlar orasida ishonchni oshirish mumkin.

Ushbu takliflar amalga oshirilganda, investitsiyalarni jalb qilish jarayoni samarali va barqaror rivojlanishga olib kelishi mumkin.

References:

1. Omonovich, Uralov Eliboy, and Ergasheva Husniya Mirzahid. "Science Teaching Process for Primary Students." International Conference on Linguistics, Literature And Translation (London). Vol. 3. 2024.
2. Khan, M. S., & Raza, S. (2020). «Investment Strategies for Economic Growth.» Journal of Economic Development, 45(2), 123-145.
3. Smith, J. A., & Lee, K. (2019). «Foreign Direct Investment: Trends and Impacts.» International Business Review, 28(3), 256-272.
4. World Bank. (2021). «Global Investment Competitiveness Report 2021.» Washington, D.C.: World Bank Publications.
5. OECD. (2020). «Investment Policy Reviews: [Country Name].» OECD Publishing.
6. Sulaimanov, A. (2022). «Innovative Approaches to Attracting Investments.» Central Asian Economic Journal, 34(1), 45-60.
7. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). (2021). «World Investment Report 2021.» Geneva: UNCTAD.
8. Askarov, A. (2019). «The Role of Infrastructure in Attracting Investments.» Journal of Infrastructure Development, 11(2), 78-90.
9. Zhang, Y., & Chen, X. (2018). «Investment Climate and Economic Growth.» Asian Economic Policy Review, 13(1), 23-40.
10. Qodirov, Farrux. "Econometric modeling of medical services in the territories." International Conference on Information Science and Communications Technologies ICISCT. 2022.
11. Qodirov Farrux Ergash o'g'li. Econometric modeling of the development of medical services to the population of the region / Berlin Studies Transnational Journal of Science and Humanities. 2022/5/9. 1.1 Economical sciences.

12. Ergash o'g'li, Qodirov Farrux. "Aholiga tibbiy xizmat kўrsatiш soҳасининг келгуси ҳолатини башоратлаш." Сервис" илмий-амалий журнал (2022): 56-59.
13. Ergash o'g'li, Qodirov Farrux. "ECONOMETRIC MODELING OF THE DEVELOPMENT OF MEDICAL SERVICES TO THE POPULATION OF THE REGION." Berlin Studies Transnational Journal of Science and Humanities 2.1.1 Economical sciences (2022).
14. Ergash o'g'li, Qodirov Farrux. "CREATION OF ELECTRONIC MEDICAL BASE WITH THE HELP OF SOFTWARE PACKAGES FOR MEDICAL SERVICES IN THE REGIONS." Conferencea (2022): 128-130.
15. Ergash o'g'li, Qodirov Farrux. "IMPORTANCE OF KASH-HEALTH WEB PORTAL IN THE DEVELOPMENT OF MEDICAL SERVICES IN THE REGIONS." Conferencea (2022): 80-83.
16. Қодиров, Ф. "ИЖТИМОЙ ВА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ХИЗМАТЛАРИНИ ЭКОНОМЕТРИК МОДЕЛЛАШТИРИШНИНГ АҲАМИЯТИ". ЎЗР ФА В.И.Романовский номидаги Математика институти, 2022.
17. Қодиров, Ф. "ВИЛОЯТ АҲОЛИСИГА СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ХИЗМАТЛАРИ КЎРСАТИШ ТАРМОҚЛАРИ РИВОЖЛАНИШ МЕХАНИЗМИНИНГ СТАТИСТИК ТАҲЛИЛИ". Andijon Mashinasozlik Instituti, 2022.
18. Қодиров, Ф. "АҲОЛИГА ТИББИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИНИНГ КЕЛГУСИ ҲОЛАТИНИ БАШОРАТЛАШ". Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институти, 2022.
19. Qodirov, F. "OPTIMUM SOLUTIONS FOR THE DEVELOPMENT OF MEDICAL SERVICES IN PRIVATE CLINICS". MUHAMMAD AL-XORAZMIY NOMIDAGI TOSHKENT AXBOROT TECHNOLOGIYALARI UNIVERSITETI QARSHI FILIALI, 2022.
20. Қодиров, Ф. "Қашқадарё вилояти аҳолисига тиббий хизмат кўрсатиш тармоқларини ривожлантиришнинг истиқболлари". «O'ZBEKISTON QISHLOQ VA SUV HO'JALIGI» âà «AGRO ILM», 2022.
21. Қодиров, Ф. "ҲУДУДЛАРДА ТИББИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШНИ ЭКОНОМЕТРИК МОДЕЛЛАШТИРИШ". ХОРАЗМ МАЪМУН АКАДЕМИЯСИ АХБОРОТНОМАСИ, 2022.
22. Qodirov, F. "Қашқадарё ҳудуди аҳолисига хизмат кўрсатиш тармоқлари ва уларга таъсир этувчи омиллар". "O'zbekiston Qishloq Va Suv ho'jaligi" Jurnali, 2022.
23. ҚОДИРОВ, Ф. "Аҳолига хизмат кўрсатиш соҳасининг моделлаштиришни тизимли имитация қилиш". ИЎТИСОДИЙ ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ОЙЛИК НАШР, 2022.
24. Qodirov, F. "QR-KOD TECHNOLOGIYASI ASOSIDA ELEKTRON KUTUBXONA TIZIMINI DASTURIY VA APPARAT TAMINOTINI YARATISH". MUHAMMAD AL-XORAZMIY NOMIDAGI TOSHKENT AXBOROT TECHNOLOGIYALARI UNIVERSITETI QARSHI FILIALI, 2021.
25. Қодиров, Ф. "СОЗДАНИЕ ПРОГРАММНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ И АППАРАТА ЭЛЕКТРОННОЙ БИБЛИОТЕЧНОЙ СИСТЕМЫ НА ОСНОВЕ QR-КОВОЙ ТЕХНОЛОГИИ". Kokand University, 2020.
26. Кодиров, Ф. "АНАЛИЗ БИОСИГНАЛОВ В ЭЛЕКТРОКАРДИОГРАФИИ И МЕТОДЫ ИХ ОБРАБОТКИ". МУҲАММАД АЛ-ХОРАЗМИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ УНИВЕРСИТЕТИ ҚАРШИ ФИЛИАЛИ, 2020.
27. Qodirov, F. "MASOFAVIY TA'LIMDA O'QISHNING QULAYLIK LARI VA KAMCHILIK LARI". МУҲАММАД АЛ-ХОРАЗМИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ УНИВЕРСИТЕТИ ҚАРШИ ФИЛИАЛИ, 2020.
28. Қодиров, Ф. "ЗАМОНАВИЙ КОМПЬЮ ТЕР УЙИНЛАРИ ВА УЛАРНИНГ

СИНФЛАНИШИ”. МУХАММАД АЛ-ХОРАЗМИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ УНИВЕРСИТЕТИ КАРШИ ФИЛИАЛИ, 2019.

29. Qodirov, F. “YOSHLAR MA’NAVIYATINI YUKSALTIRISHDA MILLIY ONLAYN KITOB DO’KONINI ISHLAB CHIQISH VA TADBIQ ETISH”. МУХАММАД АЛ-ХОРАЗМИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ УНИВЕРСИТЕТИ КАРШИ ФИЛИАЛИ, 2019.

30. Қодиров, Ф. “ЎУДУДУЛАРДА ТИББИЙ ХИЗМАТЛАРНИ ДАСТУРИЙ ПАКЕТЛАР ЁРДАМИДА ЭЛЕКТРОН ТИББИЙ БАЗАСИНИ ЯРАТИШ”. O‘zbekiston Respublikasi Oliy Va o‘rta Maxsus ta’lim Vazirligi Namangan Muhandislik-Qurilish Instituti, 2022.

31. Фаррух Қодиров. “АЎОЛИГА ТИББИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШДАН ОЛИНГАН ДАРОМАД ВА ХАРАЖАТЛАРНИ ИМИТАЦИОН МОДЕЛИ”. " MOLIYA BOZORINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI, ZAMONAVIY TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLARI" mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi MATERIALLAR TO'PLAMI. 2022/11/5

32. Ф.Э Қодиров, АЎОЛИГА ТИББИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШДАН ОЛИНГАН ДАРОМАД ВА ХАРАЖАТЛАРНИ ИМИТАЦИОН МОДЕЛИ, TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI “O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY, 922.